

A föld termőtalaja a lakosság hatszorosának táplálására is képes

Dr. Eperjessy György szabadegyetemi előadása a világ kenyérproblémájáról

(A Délmagyarország munkatársától) Nagy érdeklődés mellett tartotta meg szabadegyetemi előadását csütörtökön este az egyetem aulájában dr. Eperjessy György főiskolai tanár, egyetemi magántanár. „A tudomány és a világ kenyérproblémája” című előadását azzal vezette be, hogy a legrégebbi időkől kezdve korszakokról beszélt, amelyek százezerszámra szedték áldozataikat. Krisztus születésétől kezdve 1750-ig nem kevesebb mint 239 éhínség volt a földön és Európában is borzalmas arányokat öltött időnkint az éhínség. Belgiumban és Németországban például a lakosság felét is elpusztította olykor ez a borzalmas csapás és megtörtént, hogy a nagy éhínségek idején a legműveltebb országokban is kannibalizmus kapott lábra. Eperjessy tanár beszélt az 1620 és 1720 közötti nagy francia éhínségekről, amelyek Franciaország lakosságának számát 23 millióról 12 millióra csökkentették. A legszörnyűbb éhínségek Indiában pusztítottak, ahol az emberek milliói veszték el életüket. A legújabb kor éhínségei közül az 1920–21. évi pusztított oroszországi éhínséget említtette fel, amikor is 5 millió ember halt éhen, majd az 1930–32. évi kínai éhínségről számolt be, ahol nem kevesebb, mint 9 millió ember vesztette életét. Pedig Kína volt a legrégebbi agrárország és termőtalaja is a legkitűnőbbek közül való.

A természet rendjét megbontó elemi katasztrófák okozták az éhínségeket, de felmerült az a nagy kérdés is, hogy a föld termőterülete talán nem is elég ahhoz, hogy az emberiséget elartassa? Minden ember ugyanis évente saját súlyának hétszeresét fogyasztja el élelmiszerek alakjában, a két milliárd 160 milliónyi lélekszámra tenező emberiség tehát évente kerekén 1 milliárd tonna ételt fogyaszt el, amit úgy lehetne elképzelni, hogy 100 millió vasúti kocsi raknának meg élelemmel a ennek a képzelt kocsisornak hossza hatszorosán körülmé földünket az egyenlítőnél... A kitűnő előadó ismertette ezután Robert Malthus elméletét, amely szerint a föld túlnépesedett s amely bebizonyítja, hogy a föld élelmiszeri viszonyainak növekedését a föld lakóinak szaporodása messze felülmúlja, tehát az emberiség ilyen szaporodási arány mellett halálfajfajta lett... Az angol tudós szerint végeredményben a túlnépesedés okozza a háborukat is.

Eperjessy tanár felvetette a kérdést, hogy miként vélekedik a túlnépesedési elméletéről a modern közgazdász? Erre vonatkozólag rendkívül érdekes szám adatokat sorakoztatott fel: földünk termőtalaja 137 millió négyzetkilométer. Ebből 100 millió négyzetkilométerre alig jut négyzetkilométerenként egy ember, míg 3 millió jól népesedett és csak alig több mint 1 millió négyzetkilométer túlnépesedett. A föld termőtalaja tehát a jelenlegi lakosság hatszorosának táplálására is képes. A multban az emberiség sokkal kevesebb lélekszámmal bírt, mégis nagyobb éhínségek voltak mint manapság. Mi okozza tehát az éhínségeket? A katasztrófális időjárásokon túl és sokkal nagyobb mértékben a termőtalaj kihasználása. Itt vetette fel az előadó Liebig Justus német tudós kísérleteit, amelyek következtében a termőtalaj műtrágyával való feljavításának rendkívül nagy jelentőségű munkája megindult világszerte. Utalt Koch Sándor professzor legutóbbi szabadegyetemi előadására, amelyben a Liebig-féle elmélet teljes megvilágítást nyert.

Az előadó ezután igen nagy érdeklődést keltve ismertette, hogyan született a modern tudományosság a növényter-

mesztő és állattenyésztő gazda segítségével és milyen hatalmas mértékben gyártotta például Németország a műtrágyaként világszerte használatos nitrogént és ammoniát. Az egész világon előállított műtrágyamennyiséget értékelve megállapította, hogy az emberiség egyharmada ma már szó szoros értelmében a levegőből él, amennyiben ezeket a kémiai anyagokat a levegőből állítják elő. A levegő nitrogénkészlete ugyszólván kifogyhatatlan s ezért az emberiséget itt beáthatatlan időn belül nem fenyegeti veszedelem. A műtrágyafogyasztásban Hollandia, Belgium és Németország jár az él-

Sikkasztásban mondott ki bűnösnek a tábla egy élelmiszerjegycsalót, mert a Kuria döntvénye szerint az élelmiszerjegyek pénzbeli értéket képviselnek

(A Délmagyarország munkatársától) Érdekes ítéletet hozott csütörtökön a szegedi ítélőtábla Elemi tanácsa egy élelmiszerjegycsalási ügyben. Az ügy érdekessége az, hogy a tábla először alkalmazta ilyen esetben a Kuria-nak azt a nem régi döntvényét, hogy az élelmiszerjegyek pénzbeli értéket képviselnek és ezért az ezekkel elkövetett bűncselekményt nem egyszerű csalásnak, hanem sikkasztásnak kell minősíteni, ami lényegesen súlyosabb ítéletet von maga után. Az ügy, amelyben a tábla ezt a döntvényt alkalmazta a következő: Tatics József 27 éves újvidéki városi tisztviselő a közellátási hivatalnál dolgozott és az élelmiszerjegyek kezelése volt rábízva. Ezerkilencszáznegyvenkettő tavaszán visszamaradt egy csomó kenyérjegye, ebből háromzben tíz-tíz darabot adott Szubotni Jelica nevű lányismerősének. A lánynak volt egy pincér rokona, aki mikor meglátta a jegyeket, megkérdezte nőrokonát, hogyan jutott azokhoz. Szubotni Jelica összehozta a pincért

vonatban. Magyarország nagyon elmaradt az európai országok műtrágyafogyasztásában, de hála termőföldünk állandó fejlődőképességének, erre eddig nem is igen volt szükség.

Kiemelte az előadó, hogy a három legfontosabb táplálkozási anyag megszerzésénél, a zsír és szénhidrát megszerzése a legnehezebb. Európa ma még nagy takarmánybehozatalra szorul. Beszélt a facukor és a takarmány-élesztő idevonatkozó jelentőségéről, majd a margarin előállításáról s arról, hogy az egész világ 120 millió tonnányi termeléséből Európa egyedül 100 milliót elfogyaszt. Reményét fejezte ki, hogy eljön még az idő, amikor Európa elő tudja állítani majd magának minden ember számára szükséges 58 dekás zsirfejeadagot. Jelenleg azonban zsiradékból tegerentuli behozatalra szorul.

Eperjessy György előadását Koch Sándor professzor vezette be és a megjelent szépszámú hallgatóság őszinte, hálás figyelemmel kísérte.

Tatics és a pincér nyomában ajánlatot tett a tisztviselőnek, hogy jó pénzért jegyeket vásárol tőle, amiket viszont ő vendégeinek ad tovább. Tatics elfogadta az ajánlatot és cukorjegyet, valamint zsirjegyet, majd kétzben 300 darab kenyérjegyet, ezenkívül 200 darab kenyérváltójegyet adott át a pincérnek darabonként 20 filléres áron. Ezenkívül még egyszer 10 darab zsirjegyet, 150 darab cukorjegyet adott el.

A dolog kitudódott, Tatics bíróság elé került és az újvidéki törvényszék csalás miatt 7 hónapi börtönrre ítélte. Szubotni Jelicát azonban felmentette.

Fellebbezés folytán a szegedi ítélőtábla elé került az ügy és az Elemi-tanács a csütörtökön megtartott főtárgyaláson a Kuriai döntvény értelmében megváltoztatta a törvényszék ítéletét, sikkasztásban mondotta ki bűnösnek Taticst és büntetését 7 hónapra kétévi börtönrre emelte fel, Szubotni Jelicát pedig félévi börtönrre ítélte. A vádlottak semmisségi panasszal éltek.

Kétnapos kamarai szakcsoporthúléseken beszéltek meg az iparosság anyagellátási és egyéb problémáit

(A Délmagyarország munkatársától) A kereskedelmi és iparkamara kézművesipari szakcsoporthja értekezletet hívott egybe a háborús gazdálkodás következtében a kézművesiparosság részéről felvetődött problémák megbeszélésére. Az ülésen nemcsak a szakcsoporth kinevezett tagjai, hanem a szegedi ipartestület előljáróságának valamennyi tagja részt vett.

Az iparosság részéről általános érdeklődést keltő értekezletet dr. Demény Alajos kamarai főtitkár nyitotta meg, üdvözlőlvén a megjelenteket és egyben kimentette dr. Kocsosdy Gyulát, a kamara miniszteri biztosát, aki másirányú elfoglaltsága miatt nem tudott Szegedre jönni erre az alkalomra. Részletesen foglalkozott ezután a

főtitkár azokkal a szempontokkal, melyek a kamarát a szegedi ipartestület előljáróságával kibővített szakcsoporthi értekezlet összehívásában vezették.

Foglalkozott ezután a főtitkár az ipari tanfolyamok továbbfejlesztése kérdésével és bejelentette, hogy a kamara a Magyar Kereskedelmi Rt. volt helyiségeiben ipari és kereskedelmi tanfolyamok rendezésére alkalmas helyiséget rendez be, módot adva ezáltal a tovább tanulni szándékozó iparosoknak és kereskedőknek a továbbképzésre.

Bejelentette továbbá, hogy a kamara felterjesztéssel fordult az illetékes minisztériumhoz, hogy Szegeden az ipari pályára készülő ifjak részére megfelelő képességvizsgáló intézményt állítsanak fel. Bu-

dapesten már évek óta működik ilyen intézmény, külföldön pedig igen nagy a hasonló intézmények száma, úgyhogy Szegeden ennek az intézménynek felállítása az iparos utánpótlás szempontjából halaszt-hatatlan.

Demény Lajos főtitkár részletesen beszámolt azokról a kérdésekről is, amelyeket a kamara az egyes minisztériumi napokon a kézművesiparosság érdekében napirendre tűzött, hogy ezáltal közvetlenül az illetékes miniszter előtt tárhassa fel azokat a problémákat, amelyek megoldása a kézművesiparosság mai nehéz helyzetében elsőrendű fontossággal bír. Ezután bejelentette, hogy az iparügyi kormányzat az iparjogositványok kiadásával kapcsolatban bizonyos megszorításokat léptetett életbe. Az erre vonatkozó rendelkezések ismertetésére dr. Lohel Pál kamarai fogalmazót kérte fel, aki előadásában ismertette azokat az újabb rendelkezéseket, amelyek a kézművesipar szempontjából iparjogositványok kiadásával kapcsolatban szükségesek.

Dr. Demény Alajos kamarai főtitkár ezután bejelentette, hogy az iparügyi minisztérium arravonatkozólag kérte ki a kamara véleményét, hogy szükségesnek látja-e a takács, kosárfonó, fazekas és géphurkoló iparoknak szabadiparrá való minősítését. A kamara véleményében nem látta indokoltnak különösen a képesítés szempontjából, hogy a fenti iparokat szabadiparrá minősítsék, ennek megfelelően tette meg előterjesztését.

Ezután anyagellátási kérdések kerültek napirendre, melyeket dr. Szekeres Ferenc kamarai fogalmazó az egyes szakmák szerinti csoportosításba terjesztett be. A vasipari szakmák keretében részletesen foglalkozott a most életbeléptetett vasjegyzrendszerrel, valamint az egyéb lemezárak és abroncs kérdéssel. Az építőipari anyagkérdések során pedig a téglá, cserép és cement ellátás kérdésével foglalkozott, míg a folytatolagos ülés második napján a faipari szakmákat érintő fűszerár, enyvezett lemez, enyv, üveg, lenolajkéne problémáit világította meg. A ruházati iparral kapcsolatban ugyancsak részletesen foglalkozott a cérna, bélésszárú ellátásának problémáival is. Az egyéb anyagellátási kérdésekkel kapcsolatban pedig részletes megvilágítást kapott a bőrparosok által használt fonál- és zsinagellátás kérdése, nemkülönben a kalaposok kalaptomp és szallagellátása, valamint a fodrásziparosok mosószappannal történő ellátásának kérdése is.

A két napon át folytatolagosan tartott értekezleten a megjelent iparosság közül számosan szóltak fel és felszólalásaikban igen értékes, anyagellátási szempontból könnyen hasznosítható gondolatokat vetettek fel és az anyagellátási kérdésekkel kapcsolatban tárgyilagos, helyzettel számolni tudó megértésről tettek tanuságot. A felszólalások során Rainer Ferenc ipartestületi elnök mondott köszönetet a szakcsoporthúlése megrendezéséért.

Dr. Demény Alajos kamarai főtitkár zárószavaiban megköszönte az iparosok részéről kifejezésre jutott elismerést és egyben bejelentette, hogy a kamara kívánatosnak tartja, a jövőben havonként hasonló részletességgel beszélje meg a kézművesiparosság problémáit.